

EGYMÁST KÖVETŐ KÉT ESZTENDŐBEN IS ROSSZ ÉVET ZÁRNAK A MÉZTERMELŐ GAZDÁK, EGYRE KEVESEBB A BŐSÉGES MÉHLEGLŐ

Gyenge hozam: lejárt a méhészek „édes” élete?

Erdély-szerte egyre nehezebb talpon maradniuk a méhészeknek. 2019 után az idei esztendő is gyengére sikeredett, a korábbi uniós támogatások elapadtak, a román szakminisztérium pedig aprópénzzel „ellensúlyozza” a veszteséget. A Szilágy megyei Krasznán 140 méhcsaládot tart Pap Sándor, akivel a méztermelés kilátásairól beszélgettünk.

» MAKKAY JÓZSEF

N elonzacsókba töltött cukros szirupot tesz minden kaptárba, a mézúr tetejére a Szilágy megyei Krasznán élő Pap Sándor méhész. Annnyira gyenge hozamú évben, mint az idejei, már nem lehet mézzel biztosítani a pihenésre készülő méhcsaládok természetes táplálékforrását, ezért a méhészek mesterséges élelempótlásra kényeszerülnek. Kraszna határában a magas fémcölöpökön álló konténerben mintegy száz kaptár sorakozik. Vándoroltatáskor a kamionnal elszállított „méhflak” folyosójára pakolják a kinti negyven fekvőkaptárt, a jóval népesebb rakodókaptárokat a konténer belső polcaira rögzítik. Jómagam is beöltözöm védőruhába, hogy közelebbről kaphassak ízelítőt a méhcsaládok életéről. Vendéglátóm az egészségügyi asszisztensnek készülő lányával, Andreával végzi az éppen soros teendőket a méhészetben. A kaptárak legfelső kerete fölé korábban betett szirupos zacskók mind üresek: a méhek szorgalmasan átszűrják és utolsó cseppig megiszák az édes folyadékot. Az utolsó, augusztus eleji begyűjtéskor a méhész az összes keretből kipergette a mézet, hiszen a 2020-as méztermelés csupán töredéke egy jó hozamú esztendőnek. A családi gazdaságban minden lejnek helye van, hogy valahogy túléljék a mostanihoz hasonló gyenge évet is. „A méhészek három év átlagában szokták számolni a jövedelmezőséget. Szerencsénkre a 2018-as év jó hozamú esztendő volt, és az akkori tartalékokból valamilyen nyire kárpótolni lehet a tavalyi és az idejei esztendő igen gyenge méztermelését” – magyarázza Pap Sándor.

Kimaradó tavaszi hordás

A 15 nagyobb állománnyal rendelkező méhész mintegy kétezer méhcsaládot tart a Szilágy megyei településen. Többségük az egész országba vándorol. Egy-egy falu határában a méhlegelő már hosszú évek óta túlszűfolt ahhoz, hogy a méhek helyi hordásából megélhessen a gazda. Az idejei vándorlás azonban a legtöbb méhész számára fiasco volt. A tavaszi hidegek és az esős időjárás miatt sem az akác-, sem a hárslegelő nem mézelt, ami óriási bevételkiesést jelent a méhészek számára. Pap Sándor szerint ahhoz, hogy tavasszal a méhek mézet termeljenek, akácvirágzaskor legalább 20-21 Celsius-fok kell legyen nappal, de a hőmérséklet éjszaka

A gazda szeme hizlalja a „jóságot”. Pap Sándor ellenőrzi a kereteken zsiabongó méheket

sem süllyedhet 17-18 fok alá. Az idejei tavaszi virágzási szezon egyik elvárásnak sem felelt meg, hiszen nappal legfeljebb 18 fokra emelkedett a hőmérséklet, éjszaka viszont 9-10 fokra esett vissza. „A repce és a napraforgó kárpótolta valamennyire, idén Tasnád környékére jutottam el. De azok sem jártak sokkal jobban, akik Arad környékén, illetve a Kárpátokon túl, Dél-Romániában vándoroltak, mert az időjárás nem kedvezett” – összegzi a szomorú látéleletet a krasznai méhész, adatokkal szemlélítve, mekkora a jó hozamú és a gyenge esztendő közötti különbség. Míg jó évben kaptáronként legalább 50-60 kilogramm mézet termelnek a szorgos méhek, idén ennek a töredéke gyűlt össze. A méhész számára gondot jelent az is, ha vándorláskor, illetve pergetéskor nincs segítség, a méhészet ugyanis nem egyszemélyes foglalkozás. Manapság a nagyobb állománnyal dolgozó méhészek úgy vándorolnak, hogy a méhész vezeti a kaptárokat szállító teherkocsit, és a felesége vagy más családtagja jön a lakókocsival, amiben a méhek mellett hetekig él a család. Erdélyből egyre többen vándorolnak Dobruzsába, ahol sok méhész számára a hatalmas napraforgótáblák jelentik az év legfontosabb méhlegelőjét. A szilágysági falvak nagy hátránya, hogy egyre több az elgazosodott nadrágszíjparcella és egyre kevesebb a nagyobb területen természetesen mézelő haszonnövény.

Rossz év ellenére is túltermelés?

Pap Sándor szerint a méhészek boldogulását a felvásárlási árak is akadályozzák. Miközben tavaly a nagyban felvásárlók hétéleves átlagáron fi zették ki a méz kilóját, idén egy lejtel többet, azaz nyolc lejtel fizetnek, ami így is mélyen alatta marad a tíz évvel ezelőtti 12 lejtel felvásárlási árnak. A rossz évek ellenére alig növekvő átvételi árak a korábbi esztendőben uniós pályázatokkal „felturbózták” hazai méhészetnek tudható be. Az öt éven át folyósított, évi 1500 eurós uniós támogatást országsszerte rengeteg pályázó megnyerte. Pap

szerint nagyon sok újdonsült „méhész” a legalapvetőbb elméleti tudással sem rendelkezett – gyakorlatival még annyira sem –, így pár év alatt a feje tetejére állt a hazai méz és az egyéb méhészeti termékek piaca. Manapság a falvak helyi méhlegelőinek a kapacitását messze meghaladó állománysűrűség alakult ki, közben a kezdeti uniós támogatás elapadt. A krasznai méhész szerint sokan csak azért vágtak bele a méhészkedésbe, mert a pályázatokból származó támogatást könnyű jövedelemnek hitték, és amikor rájöttek, hogy a méhészkedéshez szaktudás és munka is kell, kiábrándultan felhagytak ígéretnak hitt vállalkozásukkal.

A méhészkedést csak könyvekből és internetről nem lehet megtanulni, ide jelentős szakmai gyakorlat szükséges. Vendéglátóm úgy kezdte, hogy 2010-ben a régebb óta méhészkedő unokatestvéréhez „kérezkodott be”, hogy munkavégzés közben, a portáján tanulja el a mesterség műhelytitkait. A korábban csempekályhás szakmunkásként dolgozó Pap Sándort egészségügyi okokból orvosa tanácsolta el szakmájától, így lett a kényszerpályaként választott

» **A krasznai méhész szerint sokan csak azért vágtak bele a méhészkedésbe, mert a pályázatokból származó támogatást könnyű jövedelemnek hitték, és amikor rájöttek, hogy a méhészkedéshez szaktudás és munka is kell, kiábrándultan felhagytak ígéretnak hitt vállalkozásukkal.**

méhészetből kedvenc foglalkozás, amihez immár tíz éve ragaszkodik. Helyi önkormányzati képviselőként is kitarított mellette. Mint fogalmaz, a méhészet elsősorban annak tesz jót, aki saját maga ura szeretne lenni, és megtalálja a „közös hangot” a roppant szorgos méhekkel.

Nem vonzó a gazdálkodás

A méhcsaládok eladásával is foglalkozó tapasztalt termelők számára a korábbi években az uniós támogatásokkal megjelent rengeteg új méhész vásárlási láza komoly jövedelmet hozott. A méhészet európai uniós felfuttatása nemcsak Romániát segítette, hanem a többi tagállamot is, így az országok között igen élénk méhcsalád-kereskedelem indult be. Pap Sándor pár éve Franciaországba adott el jó áron méhcsaládokat. Az uniós pályázatok miatt akkora volt a kereslet, hogy nemcsak idehaza álltak sorba a méhészelőket, hanem külföldről is sokan érdeklődtek az Európa-szerte jó hírnévnek örvendő erdélyi méhészetek iránt. Ez a vásárlási trend azonban mára leáldozott. „A tavalyi rossz év ellensúlyozására a bukaresti mezőgazdasági minisztérium méhcsaládokként 20 lejtel utalt ki a gazdáknak, és a hírek szerint idén a támogatást 25 lejtel növelik. A veszteségekhez képest ez csepp a tengerben. Ha a tavaszi rossz időjárás trend jövőre is folytatódik, egyre több méhész kényeszerül arra, hogy felhagyjon foglalkozásával. Egymás után három rossz esztendőt nagyon nehéz túlélni a mezőgazdaságban” – magyarázza Pap Sándor. A krasznai gazda megpróbál „több lábón” állni. Családja tujabokrotkat termel, ezzel is ellensúlyozva a gyenge méhészeti éveket. Úgy véli, a fiatalok az egyre kiszámíthatatlannabb mezőgazdasági termelés miatt nem kötelezőnek el a gazdálkodás mellett, inkább elmennek építkezésekre dolgozni, vagy külföldön vállalnak munkát. A krasznai gazda szerint jól átgondolt mezőgazdasági támogatási rendszer nélkül a méhészetben is egyre nehezebb jövőt tervezni.

Pap Andrea egészségügyi asszisztensnek készül, de szívesen besegít a krasznai méhészet munkájába